

Dönem : 1
Toplantı : 6

CUMHURİYET SENATOSU S. Sayısı : 851

«Eşit değerde iş için erkek ve kadın işçiler arasında ücret eşitliği hakkında 100 sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesi» nin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Dışişleri, Turizm ve Tanıtma ve Sosyal İşler komisyonları raporları (Millet Meclisi 1/78; Cumhuriyet Senatosu 1/677)

(Not : Millet Meclisi S. Sayısı : 84)

Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 678/2792

26 . 7 . 1966

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 25 . 7 . 1966 tarihli 118 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek açık oy ile kabul edilen «Eşit değerde iş için erkek ve kadın işçiler arasında ücret eşitliği hakkında 100 sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesi» nin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı, dosyası ile birlikte sunulmuştur.

Saygılarımla.

Millet Meclisi Başkanı
Ferruh Bozbeyle

Not : Bu tasarı 22 . 12 . 1965 tarihinde Başkanlıkça İlk Komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 22 ve 25 . 7 . 1966 tarihli 117 ve 118 nci Birleşimlerinde öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul edilmiştir. (Millet Meclisi S. Sayısı : 84)

Dışişleri, Turizm ve Tanıtma Komisyonu raporu

Cumhuriyet Senatosu
Dışişleri, Turizm ve
Tanıtma Komisyonu
Esas No. : 1/677
Karar No. : 8

16 . 11 . 1966

Yüksek Başkanlığa

«Eşit değerde iş için erkek ve kadın işçiler arasında ücret eşitliği hakkında 100 sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesi» nin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı, ilgili Bakanlık temsilcileri de hazır buldukları halde incelendi ve görüşüldü.

Gereğede arz ve izah edilen hususlar uygun mütalâa edilerek, tasarı Komisyonumuzca da Millet Meclisinden gelen şekliyle aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Sosyal İşler Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan Cumhurbaşkanınca S. Ü. <i>S. H. Ürgüplü</i>	Sözeü Tabii Üye <i>A. Yıldız</i>	Kâtip Tekirdağ <i>C. Tarlan</i>	Balıkesir <i>E. Aka</i>
Manisa <i>F. Alpiskender</i>	İstanbul <i>T. Arıburun</i>	Sinop <i>S. Batur</i>	Elâzığ <i>C. Ertuğ</i>
Konya <i>M. Obuz</i>	Samsun <i>F. Tevetoğlu</i>	Çorum <i>S. Yalçuk</i>	

Sosyal İşler Komisyonu raporu

Cumhuriyet Senatosu
Sosyal İşler Komisyonu
Esas No : 1/677
Karar No : 7

8 12 . 1966

Yüksek Başkanlığa

«Eşit değerde iş için erkek ve kadın işçiler arasında ücret eşitliği hakkında 100 sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesi» nin onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun tasarısı, komisyonumuzun 8 . 12 . 1966 tarihli toplantısında tetkik ve müzakere edildi.

Tümü üzerinde yapılan müzakereler neticesinde, gerekçede etrafına belirtilen hususlar, komisyonumuzca da uygun mütalâa edildiğinden tasarı Millet Meclisi Genel Kurulunca kabul edilen şekli ile aynen kabul edilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmesi temennisiyle Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan ve Sözeü Burdur <i>Ö. F. Kınaytürk</i>	İsparta <i>M. Gülcüğü</i>	Muğla <i>İ. Karaöz</i>	Trabzon <i>R. Zaloğlu</i>
	İstanbul <i>M. Aksoley</i>	Samsun <i>R. Iştan</i>	

Millet Meclisinin kabul ettiği metin

«Eşit değerde iş için erkek ve kadın işçiler arasında ücret eşitliği hakkında 100 sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesi» nin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının 1951 yılında Cenevre'de yaptığı 34 neü Genel Konferansta kabul edilmiş olan «Eşit değerde iş için erkek ve kadın işçiler arasında ücret eşitliği hakkında 100 sayılı Sözleşme» nin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükmünü Bakanlar Kurulu yürütür.

Dışişleri, Turizm ve Tanıtma Komisyonunun kabul ettiği metin

«Eşit değerde iş için erkek ve kadın işçiler arasında ücret eşitliği hakkında 100 sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesi» nin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Millet Meclisince kabul edilen 1 neü madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisince kabul edilen 2 neü madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisince kabul edilen 3 neü madde aynen kabul edilmiştir.

Sosyal İşleri Komisyonunun kabul ettiği metin

«Eşit değerde iş için erkek ve kadın işçiler arasında ücret eşitliği hakkında 100 sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesi» nin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Millet Meclisince kabul edilen 1 neü madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisince kabul edilen 2 neü madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisince kabul edilen 3 neü madde aynen kabul edilmiştir.

Eşit değerde iş için erkek ve kadın işçiler arasında ücret eşitliği hakkında 100 sayılı Sözleşme

Milletlerarası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu tarafından Cenevre'de toplantıya davet edilerek orada 6 Haziran 1951 tarihinde otuzdördüncü toplantısını yapan Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Genel Konferansı;

Toplantı gündeminin yedinci maddesini teşkil eden, eşit değerde iş için erkek ve kadın işçiler arasında ücret eşitliği prensibi ile ilgili çeşitli tekliflerin kabulüne,

Bu tekliflerin bir milletlerarası sözleşme şeklini almasına karar verdikten sonra,

Bin dokuzyüz ellibir Haziran ayının işbu yirmidokuzuncu günü, eşit ücrete dair 1951 Sözleşmesi adını taşıyacak olan aşağıdaki sözleşmeyi kabul eder :

Madde — 1.

Bu sözleşme bakımından :

(a) «Ücret» deyimini, işçinin çalıştırılması nedeniyle işveren tarafından kendisine nakdi veya aynı olarak doğrudan doğruya veya bilvasita ödenen normal, kök veya asgari ücret veya aylıkla sağlanan bütün diğer menfaatleri içine alır;

(a) «Eşit değerde iş için erkek ve kadın işçiler arasında ücret eşitliği» deyimini, cinsiyet esasına dayanan bir ayırımı gözetmeksizin tesbit edilmiş bulunan ücret hadlerini ifade eder.

Madde — 2.

1. Her üye, ücret hadlerinin tesbitiyle ilgili olarak yürürlükte bulunan usullere uygun yollardan, eşit değerde iş için erkek ve kadın işçiler arasında ücret eşitliği prensibini teşvik ve bu prensibin bütün işçilere uygulanmasını, sözü edilen usullerle telifi kabil olduğu nisbette temin edecektir.

2. Bu prensip :

- Millî mevzuat,
- Mevzuatla kurulmuş veya tanınmış her hangi bir ücret tesbit düzeni,
- İşverenlerle işçiler arasında yapılan toplu sözleşmeler, veya
- Bu çeşitli usullerin birleştirilmesi yoluyla uygulanabilir.

Madde — 3.

1. Bu sözleşme hükümlerinin uygulanmasını kolaylaştıracak mahiyette olduğu hallerde, ihtiva ettikleri ameliyeler esas alınmak suretiyle, işlerin objektif bir şekilde değerlendirilmesini teşvik için tedbirler alınacaktır.

2. Bu değerlendirmede takibedilecek usuller, ücret hadlerinin tesbitine yetkili makamlar tarafından veya ücret hadlerinin toplu sözleşmelere göre tesbit edilmesi halinde, bu sözleşmelere taraf olanlarca kararlaştırılabilir.

3. Bu şekilde objektif bir değerlendirme neticesinde, yapılacak işlerde tesbit edilen farklara, cinsiyet gözetilmeksizin tekabül eden, ücret hadleri arasındaki farklar eşit değerde iş için erkek ve kadın işçiler arasında ücret eşitliği prensibine aykırı sayılamaz.

Madde — 4.

Her üye, işbu sözleşme hükümlerinin tatbik mevkiine konulması amacıyla ilgili işçi ve işveren teşekkülleriyle uygun yollardan işbirliği yapacaktır.

Madde — 5.

Bu sözleşmenin resmî onay belgeleri Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne gönderilecek ve onun tarafından tescil edilecektir.

Madde — 6.

1. Bu sözleşmede ancak onay belgeleri Genel Müdür tarafından tescil edilmiş olan Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı üyelerini bağlayacaktır.
2. Bu sözleşme, iki üyenin onay belgesi Genel Müdür tarafından tescil edildiği tarihten oniki ay sonra yürürlüğe girecektir.
3. Daha sonra bu sözleşme, onu onaylayan her üye için onay belgesi tescil edildiği tarihten oniki ay sonra yürürlüğe girecektir.

Madde — 7.

1. Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Statüsünün 35 nci maddesinin 2 nci fıkrası gereğince Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne gönderilecek olan beyanlar şu hususları bildirecektir:
  - a) İlgili üyenin, sözleşme hükümlerinin hiçbir değişiklik yapılmadan uygulanacağını taahhüdü ettiği ülkeler;
  - b) Sözleşme hükümlerinin değişiklikler yapılarak uygulanacağını taahhüdü ettiği ülkeler ve bu değişikliklerin nelerden ibaret olduğu;
  - c) Sözleşmenin uygulanamayacağı ülkeler ve bu gibi hallerde sözleşmenin uygulanamamasının sebepleri;
  - d) Haklarındaki kararın, vaziyetin daha etrafınca tetkikine kadar mahfuz tuttuğu ülkeler.
2. Bu maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bendlerinde sözü edilen taahhütler onaylamanın ayrılmaz kısımları sayılacak ve onaylama kuvvetini haiz olacaktır.
3. Her üye, bu maddenin 1 nci fıkrasının (b), (c) ve (d) bendleri gereğince daha evvel yapmış olduğu beyanda mevcut ihtirazi kayıtların hepsinden veya bir kısmından, yeni bir beyanla vazgeçebilecektir.
4. Her üye, 9 ncu madde hükümlerine uygun olarak bu sözleşmenin feshedebileceği devreler zarfında Genel Müdüre, daha evvelki her hangi bir beyanın hükümlerini başka her hangi bir bakımdan değiştiren ve belirli ülkelerdeki halihazır vaziyeti bildiren yeni bir beyan gönderilecektir.

Madde — 8.

1. Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Statüsünün 35 nci maddesinin 4 ve 5 nci fıkraları gereğince Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne gönderilen beyanlar sözleşme hükümlerinin ilgili ülkede değişikliklerle mi, yoksa değişiklik yapılmadan mı uygulanacağını belirtecektir; sözleşme hükümlerinin değişiklikler kaydıyla uygulanacağını bildirdiği zaman, bu değişikliklerin nelerden ibaret olduğunu açık olarak gösterecektir.
2. İlgili üye, üyeler veya milletlerarası makam, daha evvelki bir beyanla bildirilen, değişikliğe başvurma hakkında daha sonraki bir beyanla tamamen veya kısmen vazgeçebilir.
3. İlgili üye, üyeler veya Milletlerarası makam 9 ncu madde hükümlerine uygun olarak, bu sözleşmenin feshedilebileceği devreler zarfında Genel Müdüre, daha evvelki her hangi bir beyanın hükümlerini başka her hangi bir bakımdan değiştiren ve sözleşmenin uygulanması bakımından halihazır vaziyeti bildiren yeni bir beyan gönderebilir.

Madde — 9.

1. Bu sözleşmeyi onaylayan her üye onu, ilk yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on yıllık bir devre sonunda Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne göndereceği ve bu Müdürün tescil edeceği bir belge ile feshedebilir. Fesih, tescil tarihinden ancak bir yıl sonra muteber olacaktır.
2. Bu sözleşmeyi onaylamış olup da, onu bundan evvelki fıkrada sözü edilen on yıllık devrenin bitiminden itibaren bir yıl zarfında bu maddede öngörüldüğü şekilde feshetmek ihtiyarını kullanmayan her üye yeniden on yıllık bir müddet için bağlanmış olacak ve bundan sonra bu sözleşmeyi, her on yıllık devre bitince bu maddede öngörülen şartlar içinde feshedebilecektir.

Madde — 10.

1. Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürü Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı üyeleri tarafından kendisine bildirilen bütün onaylama beyan ve fesihlerin tescil olunduğunu Teşkilâtın bütün üyelerine bildirecektir.

2. Genel Müdür kendisine gönderilen sözleşmenin ikinci onay belgesinin tescil olunduğunu teşkilât üyelerine bildirirken, bu sözleşmenin yürürlüğe gireceği tarih hakkında teşkilât üyelerinin dikkatini çekecektir.

Madde — 11.

Milletlerarası Çalışma Bürosu Genel Müdürü yukardaki maddelere uygun olarak tescil etmiş olduğu bütün onaylama, beyan ve fesihlere dair tam bilgileri, Birleşmiş Milletler Andlaşmasının 102 nci maddesine uygun olarak tescil edilmek üzere, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine ulaştıracaktır.

Madde — 12.

Milletlerarası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu gerekli gördüğü her seferinde, bu sözleşmenin uygulanması hakkındaki bir raporu genel konferansa sunacak ve onun tamamen veya kısmen değiştirilmesi meselesinin konferans gündemine alınması lüzumu hakkında karar verecektir.

Madde — 13.

1. Konferansın bu sözleşmeyi tamamen veya kısmen değiştiren yeni bir sözleşme kabul etmesi halinde ve yeni sözleşme aksini öngörmediği takdirde :

a) Tadil edici yeni sözleşmenin bir üye tarafından onanması keyfiyeti, yukardaki 9 ncu maddede nazara alınmaksızın ve tadil edici yeni sözleşme yürürlüğe girmiş olmak kayıt ve şartıyla, bu sözleşmenin derhal ve kendiliğinden feshini tazammun edecektir.

b) Tadil edici yeni sözleşmenin yürürlüğe girmesi tarihinden itibaren bu sözleşme üyelerin onaylamasına artık açık bulundurulmayacaktır.

2. Bu sözleşme, onu onaylayıp da tadil edici sözleşmeyi onaylamamış bulunan üyeler için her halde şimdiki şekil ve muhtevasiyle muteber olmakta devam edecektir.

Madde — 14.

Bu sözleşmenin İngilizce ve Fransızca metinleri aynı derecede muteberdir.

